

Markéta Magidová / Když zavřu oči vidím...

Nová výstava Markéty Magidové vychází z intimní situace, kdy autorka participuje na jednotlivých pracích se svými dcerami. Bráno z jejího pohledu jde o interakci, v níž se rodičovská role protíná s rolí umělkyně. Markéta Magidová vstupuje do dětského světa zvenčí z pozice pozorovatelky, ale zároveň jako někdo, kdo se nechává vést, bere dětskou imaginaci vážně coby rovnocenný zdroj poznání. V osobní rovině tak projekt otevírá otázku, jak se v rámci rodiny sdílí obraznost a předává citlivost k vidění světa. V obecné rovině naznačuje, že vztah dospělého a dítěte nemusí být hierarchický, ale může být dialogický. Dítě najednou není jen objektem výchovy, ale partnerem v tvorbě, který přináší jiný typ zkušenosti.

Metodické popisy obou cyklů - *Čmáranice* (2023) a *Když zavřu oči vidím...* (2026) - jsou v tomto kontextu spíš výchozím stavem než pointou projektu. V prvním souboru Magidová transformuje rané kresby svých dcer v předškolním věku do soch a digitálních maleb, ve druhém pracuje s popisy imaginárních výjevů za zavřenýma očima, tentokrát osmiletých dětí, které následně rozvíjí do obrazů v dialogu s AI a přenáší na látku. Podstatné je, že v obou případech nejde o estetizaci dětské produkce, ale společné zkoumání toho, jak se rodí obraz, jak se z nejasného vnitřního vidění stává tvar, znak a prostor. Dětská imaginace funguje jako katalyzátor, který narušuje dospělou samozřejmost, rozkládá naučené vizuální kódy a otevírá možnost vidět věci jinak.

V tomto bodě se projekt dotýká běžného života. Dětské kresby a fantazijní vyprávění jsou součástí každodennosti mnoha rodin, obvykle však končí v zapomenutí, šuplíku nebo koši, a jsou vnímané jako roztomilý, ale přechodný projev. Markéta Magidová tento materiál bere vážně a ukazuje, že v něm je obsažen způsob, jak děti mapují realitu. Všimají si detailů, které dospělý člověk přehlédne, konstruují vlastní logiku prostoru, specificky kombinují konkrétní a abstraktní, své pocity vycházející ze skutečnosti aplikují na prostor fantazie. Vztah k dětem tak autorka rozšiřuje o péči o jejich imaginaci.

Z hlediska současného vizuálního umění je dětské vidění inspirativní právě tím, že není ještě plně kolonizované vizuální kulturou, médií a estetickými normami. Nabízí radikálně jiný způsob kompozice, vztahu k figuraci, prostoru i narativu. Markéta Magidová přitom nepracuje nostalgicky, ale experimentálně. Nechává dětskou představivost vstoupit do procesu, kde se setkává s digitální technologií, AI, sochařským uvažováním i malířskou tradicí. Tím se výstava dotýká vědecké role umění jako techniky průzkumu. Umění funguje jako metoda monitoringu myšlení v obrazech, formování imaginace v různých věkových fázích i proměny při „překladu“ mezi médii.

Výsledkem je projekt, který přináší vizuální zážitek i nástroj k přemýšlení o tom, co ve skutečnosti znamená vidět. Styčné body obou cyklů, ať už je to práce s dětským materiálem, jeho transformace či dialog mezi různými typy imaginace, se spojují do obsáhlejší otázky. Jak je možné umění chápat jako společné pole zkoumání reality, v němž se setkávají generace, technologie i zkušenost? Markéta Magidová ukazuje, že když člověk zavře oči, neztrácí oporu ve známém světě, ale vstupuje do jiné vrstvy jeho poznání. A právě často přehlížená „dětská fantazie“ může být jedním z nejživějších zdrojů pro dnešní vizuální umění i pro lidskou schopnost orientovat se v tom co, člověka ve skutečnosti obklopuje.

Radek Wohlmuth